

1 • Divendres, 26 de febrer de 2010
BCN - MARRAKECH

El vol VY 7332 de VUELING directe de Barcelona aterra a la pista de l'aeroport de Marrakech Menara puntualment a les 12.25 hora local. Ens instal·lem en un hotel modest i pulcre on passarem al nit i deixarem en dipòsit les caixes de cartró que usem per transportar les bicicletes. L'hotel està en un carreró allunyat del brogit que envolta la plaça Jema El Fna, en un entorn força més tranquil.

Anem a la *gare routière* per comprar el bitllet del bus que ens durà demà fins al Tizi-n-Tichka. Comprem menjar per la ruta de demà i anem a fer el primer sopar.

2 • Dissabte, 27 de febrer de 2010
MARRAKECH – TICHKA – AIT BENHADDOU

Ja som dalt del Tichka. Els turistes d'un bus ens fan fora de davant del plafó que retola el coll "Col du Tichka alt. 2260" per fer la fotografia. Ells ni es molesten en treure el cul del seient. Són les onze del matí. Hem pujat amb el bus que fa el trajecte de Marrakech a Ouarzazate. Fa força vent, que bufa del sud. La temperatura és alta. Una tirallonga de núvols prims generats pel vent cobreix la serralada de l'Atlas.

Hem iniciat la jornada a les cinc de la matinada. Les maniobres, les gestions i l'espera del bus a la *gare* ens han dut a sortir passades les set. Després de posar-nos en marxa el bus ha anat a l'estació particular de la CTM per recollir més passatgers. Molta matinada per tant poca feina.

Telouet es troba situat al sud del Tizi-n-Tichka. Era el pas natural més utilitzat per creuar el Haut Atlas des de les regions situades al sud cap a Marrakech. El comerç de les caravanes va convertir als habitants de la regió en una tribu poderosa al controlar el pas per la muntanya i monopolitzar els serveis d'escorta i bastiment. La família Glaoui va construir diverses kasbahs al sud de l'Atlas, sobretot a la vall del Ounila. La kasbah de Telouet, que va ser la seva residència, és la més luxosa. Encara que està desamparada i abandonada des de 1956, aquest antic palau ens permet admirar la luxúria i sumptuositat en el que vivia El Glaoui "el darrer senyor de l'Atlas"

Comencem el viatge a contravent i en baixada (fins ara només ens hem traslladat des de Badalona fins al Tichka). A 4 km del Tizi prenem la desviació cap a Telouet. La carretera està asfaltada amb alguns trams malmesos. Als vessants de les muntanyes hi ha sabines monumentals. Arribem a Telouet a les 12.30. Visitem al kasbah. Una veritable joia que caldria protegir.

Són les 14.00 quan tornem a posar-nos en marxa amb el propòsit d'arribar fins a Ait Benhaddou. Els primers 12 km encara són asfaltats, després és una pista que segueix de prop el curs del riu Ounila, que baixa amb aigua abundant i enterbolida. Els camps de conreu als vorals del riu són d'un verd primavera color brillant tal que sembla fet amb el "Photoshop".

La pista està en fase d'obres de tal envergadura que ens fan sospitar que som dels darrers ciclistes que recorrem aquest trajecte sense asfalt, ja que qualsevol dia rebrà una capa de "goudron". Al cap de 30 km de pista torna l'asfalt i després de 10 km sobre aquest paviment arribem a Ait Benhaddou. Ens quedem al l'Auberge Tombouctú, (telèfon 212 024 88 28 49, tombouctouifilis@hotmail.com) que està a 1 km del poble. Arribem a les 17.45.

72,79 km	4 h 54 min	15,05 km/h
----------	------------	------------

Ait Benhaddou ha estat reconeguda com a patrimoni de la humanitat per la UNESCO l'any 1987.

El conjunt és la ciutatella més important de la vall del Ounila, és a prop de Ouarzazate, es tracta d'un gran conjunt de kasbahs unes sis, però documents, diuen que van arribar a la trentena, a dalt de la muntanya, es va erigir un dels agadir o ighrem-(graners) més grans de l'Atlas i de la zona presahariana

S'hi han rodat de moltes pel·lícules famoses. Va ser en els finals dels anys seixanta del segle passat, quan John Huston va filmar "L'home que va poder regnar", després, des de "Lawrence d'Aràbia" fins "Gladiator", passant per una infinitat de films bíblics. Cada vegada que es roda alguna cosa, deixen els "afegits", alguns d'ells, amb més pena que glòria.

Cada dia que passa més deteriorada està la Kasbah i dia que passa, millors són els hotels, restaurants i negocis diversos que rondan el monument.

Al seu interior, es multipliquen les botigues de records i en la que fa vint anys, vivien unes quinze famílies, ara no viu cap. S'han traslladat tots a l'altra riba del riu, on un incipient poble creix a passos de gegant

3 • Diumenge, 28 de febrer de 2010

AIT BENHADDOU - AGDZ

Ens llevem a les 7.00. A les 8.00 estem a la ruta. Ens apropem a Ait Benhaddou. El riu baixa crescut i no hi ha cap passera ja que així poden llogar els rucs que hi ha per fer aquesta feina. Quatre joves passen des de la kasbah cap a nucli d'hotels. Són andalusos, han dormit en una casa particular. Estan molt contents del tracte rebut i pel preu que han pagat. El vol de Sevilla a Marrakech els ha costat 5 euros. Decidim deixar la visita per una altra ocasió.

Segueix fent vent. El nostre enemic invisible ens ajuda en el nostre esforç, duem el mateix sentit de marxa. En arribar a la cruïlla amb la carretera general de Marrakech a Zagora, que també és confluència de valls, ens trobem que no ens és tant favorable, ja que hi ha remolins i força pols a l'ambient. En allunyar-nos de l'encreuament el vent es reconduïx en sentit oest, que no ens fa del tot nosa doncs duem una orientació sud. Aprofitem tot el que podem la força del vent.

A Ouarzazate ens acostem fins a l'entrada de la Kasbah Taourite i seguim el camí cap a Agdz. El territori va sent cada vegada més erm. De fet al sud de l'Atlas comença el terreny de transició cap al desert del Sàhara. Hem de superar un petit port, d'uns 3 km, abans de la població d'Ait Saoun, i tot seguit s'ha de pujar el Tizi Tinifit que en una ziga-zaga que vista des del poble impressiona un munt. És a dir, en dues pendents de diferent orientació es plantifica dalt del coll, superant uns 200 m de desnivell.

<i>Ouarzazate va camí de convertir-se en un gran centre turístic. Actualment està comunicada directament amb Europa amb vols regulars varies vegades per setmana</i>
--

Ens resta el descens fins a Agdz, en el que ens entretenim bastant baixant lentament i contemplant el fantàstic terreny que ens envolta. De fet estem creuant l'extrem occidental del Jebel Sarhro.

A les 16.00 entrem a Agdz. A l'hotel Kissane no hi ha cuina disponible i a més el preu per l'habitació està fora de les nostres pretensions. Anem cap a la plaça deixar-nos pescar per algú que ens ofereixi on dormir. Ens quedem amb l'Ibrahim que ens informa sobre l'alberg bereber a Ouriz, a 2 km en direcció a Zagora. L'establiment és força modest però, com l'acolliment és cordial, ens quedem.

108,62 km	5 h 56 min	18,58 km/h
-----------	------------	------------

4 • Dilluns, 1 de març de 2010

AGDZ – N'KOB

Seguim per la carretera en direcció a Zagora. El Oued Draâ discorre molt cabalós a la nostra esquerra. Els guals que creuen el riu estan impracticables degut a la magnitud del cabal d'aigua no podem passar a la riba esquerra i anar tranquil·lament per la pista. Continuem per la carretera fins a Tansikht on hi ha la cruïlla cap a N'kob i Tazzarine. Hem recorregut 26 km a una mitjana de 20 km/hora. No fa gens de vent. El cel mostra un blau rutilant.

La carretera cap a N'kob està en obres durant molts quilòmetres s'ha de circular per una pista alternativa que s'ha traçat per permetre les obres d'ampliació. En tot el trajecte no es creua cap nucli habitat, només algunes cases aïllades. La carretera és bastant planera, no hi ha repetjons.

Arribem a les 13.00 a N'kob. Ens permetem el luxe de dinar. En acabat anem a l'auberge Ennakile (auberge.ennakhile@yahoo.fr) a la sortida del poble en direcció a Tazzarine.

Al capvespre cauen unes gotellades. El cel es va tapant.

68,13 km	3 h 37 min	19,04 km/h
----------	------------	------------

5 • Dimarts, 2 de març de 2010

N'KOB

Plou. Plou amb ganes. Està plovent tot el matí. A migdia s'aclareix i surt el sol. A aquesta hora no podem anar enlloc. Anem a inspeccionar la millor manera de creuar el riu per agafar la pista per seguir cap al Tizi Tazert. Ens emboliquem una mica abans de trobar el punt on la pista creua el riu. El riu baixa crescut, creuar-lo ara és impossible degut a la magnitud de la riuada i de l'amplada de la llera. Anem a dinar a l'alberg. A la tarda anem a trobar un altre punt per on poder creuar el riu demà. Tres quilòmetres en direcció a Tazzarine hi ha un lloc on la carretera passa per sobre les aigües. A trams el riu a desbordat i passat per damunt de l'asfalt. En aquest moment les aigües, encara que molt impetuoses, passen per sota. Hi ha un plafó que indica "Iknioum 56" Boumalne Dadès 94". Seguim un tram de pista amunt. Està en condicions de passar-hi, sense problemes. Demà intentarem arribar fins a Boumalne Dadès.

25,96 km	2 h 08 min	12,53 km/h
----------	------------	------------

N'kob està a 40 km de Tansikhte (a la vall del Draâ) en la carretera cap a Tazzarine. És un indret bàsic en el trajecte que per una pista permet creuar el Jebel Sarhro des de la vall del Dadès al sud del massís muntanyós o viceversa, a través de l'espectacular Tizi-n-Tazert

6 • Dimecres, 3 de març de 2010
N'KOB – BOUMALNE DADÈS

A l'hora d'anar a dormir el cel estava totalment estelat, sense ni un núvol. Al matí núvols alts i prims. A les 7.30 comencem a pedalejar. Durant 3 km seguim la carretera direcció a Tazzarine on comença la pista amb els indicadors a Iknioum i Boumalne. Al principi la pista és planera i sense dificultat. Transcorreguts 7 km la pista s'enfila pel terreny costerut i a la vegada el ferm empitjora una mica remuntant uns 200 metres de desnivell. Després planeja. És un misteri com anem a raure en el punt on la pista que surt directament de N'kob baixa des d'un altiplà a nivell del riu que discorre per una vall no gaire ampla. Segons el mapa geològic del Jebel Sarhro la pista que hem agafat hauria d'entroncar amb aquesta per sobre del pla de Bab Ali. Els conreus dels vorals del riu llueixen amb esplendor. Abans d'arribar a Bab Ali amb els seus espectaculars monòlits de roca hem de creuar un gual pel que baixa suficient aigua per haver-nos de mullar els peus amb qualsevol de les tècniques que emprem per creuar-lo. En el primer dels dos modestos albergs fem una breu aturada per preparar l'organisme per a la pujada que ens vindrà. Hem recorregut quasi 30 km en 2 h 15'. No ens podem posar en marxa degut a una punxada. Esmenada l'avaria iniciem la pujada al coll.

El principal problema no és el pendent, que és relativament suau, tampoc la temperatura ja que no fa calor sufocant ni tan sols fa fresca, el gran problema és intentar mantenir l'equilibri en el terreny sobre el que cal circular que és extraordinàriament pedregós. Per recórrer els 15 km i uns 1000 m de desnivell triguem 3 h. Això si, el paisatge que travessem és digne del nostre satèl·lit o d'algun planeta del sistema solar. Un home que segueix el mateix camí amb una mula carregada fa més via que nosaltres, agafant dreces. Faig a mans de la família que habita l'alberg unes fotos que va fer l'any passat en Joan Guirao, fet que agraeixen molt. Em desprec d'unes sabates i uns mitjons en que obsequio a aquesta humil gent, que posen en ús immediatament.

Després del te tornem a cavalcar la màquina per a anar a trobar 10 km enllà la carretera, que ja està asfaltada fins a Iknioum. Emprems una hora en fer el descens. Hem passant per alt tres possibles punts de sojorn Bab Alí, el Tizi Tazert i Iknioum per anar a la confortable acollida de l'hotel Chems a Boumalne Dadès. El recorregut de 40 km, sempre per asfalt, el fem en 2 h ja que sempre és en tendència al descens

tret de dues petites cotes no gaire significatives. Hi arribem a les 18.15 amb el sol a punt de pondre's que ens enlluerna durant els darrers quilòmetres. Fa 10.45 hores que hem abandonat l'alberg Ennakhile a N'kob. El sol s'amaga darrere les muntanyes minuts després d'haver entrat a l'hotel.

96,05 km	7 h 46 min	12,57 km/h
----------	------------	------------

7 • Dijous, 4 de març de 2010
BOUMALNE DADÈS - GHASSATE

Pretenem que avui sigui un dia de descans, tot i que volem arribar, com a mínim, a Skoura recorrent uns 80 km. Sortim passades les 9.00 h. La ruta segueix la vall del Dadès. La carretera, tot i que suporta força trànsit, em resulta menys complicada i menys perillosa d'allò que m'esperava, encara que sempre hi ha algun que altre ximplet.

La marxa és força ràpida ja que seguim el curs del riu Dadès en el sentit de les aigües. Ens presentem a Skoura, a 70 km, en poc més de 3 hores (23 km/h). És la una del migdia. Parem a dinar. Com no ens convenç l'establiment a peu de carretera, entrem dins de la població.

Skoura en la carretera de Ouarzazate a Boumalne Dadès. És un gran palmerar, l'estat de la majoria de kasbahs que es concentraven en aquest palmerar, es troben en un estat deplorable, és molt comú trobar a la zona hotels que sota el lema totalment fals de: "Situat en una vella Kasbah reconstruïda" la majoria d'ocasions és simplement, un altre dels molts reclams dels turistes.

Skoura va ser un somni que va viure la seva esplendor en anys molt propers, però que ara és poca cosa més que un gran plató cinematogràfic. En tota aquesta regió es van concentrar la majoria de berbers jueus, es troben encara bastants referències a la zona, com molts manuscrits en pell de cabra o gasela, que així ho documenten. La zona va ser bellíssima, ho podria seguir sent si les reglamentacions, tant turístiques com hoteleres o arquitectòniques, haguessin estat més severes.

Estem en un punt que hem de decidir que fer en els dos dies següents. Després de parlar amb diversos interlocutors, no acabem de treure l'aigua clara, ja que cap d'ells està massa d'acord amb la ruta que marca el mapa de carreteres. Cada dada que ens aporten ens fa més difícil i confuses les opcions. Finalment ens decidim per seguir la carretera direcció a Ouarzazate i prendre la desviació a la dreta que du a Demnate. Segons ens diuen la cruïlla és a 20 km de Skoura.

Seguim circulant bastant ràpid però la cruïlla és a 27 km i el proper poble 24 km més amunt en direcció nord en un pendent molt suau. Entrem a Ghassate a les 17.30. He preguntat per l'alberg fins a quatre persones, que m'han assegurat que n'hi ha un al poble. Parem a hidratar-nos a la primera botiga. Per art d'encanteri, desapareix l'alberg, que per sort es transforma en "la maison". Com és habitual anem a instal·lar-nos en una casa particular. Antigament era una tradició d'hospitalitat envers qualsevol viatger de pas. Avui, no deixa de ser un intercanvi d'interessos, a nosaltres ens soluciona el problema de la pernocta i ells reben una injecció de dirhams que revitalitza la seva minsa economia.

Per davant tenim territori desconegut per creuar l'Atlas i també un quilometratge que és una incògnita. A l'entrada del poble deixem el punt quilomètric "Dimnate 113". Malgrat això els nostres hostalers afirmen que ells hi van en cotxe i que hi ha "quatre-vingt dix" quilòmetres.

125,25 km	5 h 53 min	21,43 km/h
-----------	------------	------------

8 • Divendres, 5 de març de 2010

GHASSATE – DEMNATE

El recorregut i el paisatge entre Ghassate i Demnate és sensacional, d'allò més variat i espectacular, una meravella de la natura en estat salvatge. Hi ha de tot, tres ports de muntanya que sobrepassen els 2000 metres, un munt de petits ports o cotes amb trams amb un pendent que treu l'alè, rius amb aigües enterbolides fruit de les darreres pluges o dels desgels de muntanyes de 4000 metres d'altitud i valls de magnitud més que considerable. Creiem que és del tot recomanable fer-ho almenys en dues jornades aprofitant les poques gites que hi ha en el recorregut.

Hem sortit a les 7.45. Hem superat el primer port de 12 km a la sortida, una segona cota als 35 km i el darrers al km 80. Fins a Toufghine a la vall del Tassaout, quan ja hem pedalejat 48 km, no hi ha la primera gite. És un bon punt on fer nit.

La carretera està afectada per les darreres pluges que han provocat en cada torrent o rierol una acumulació de material que ha arrossegat l'aigua, o bé que s'ha endut per endavant la carretera.

Des del darrer "Tizi" ens pensem que el camí serà fàcil, però per aquestes terres sempre hi ha sorpreses, després d'un descens sempre hi ha una altra pujada. Arribem a Imin Ifri (a 6 km de Demnate) a les 18.00. No ens atenen a la gite, no sabem la raó. Com és costum una dona ens ofereix "la maison".

Valls del Tessaout:

L'Atlas en general i l'Alt Atlas en particular és un entramat de pistes, de senders, de camins mulers, cada zona en particular, té el seu centre neuràlgic, basat principalment en souks setmanals (mercats).

Una de les artèries principals a on conflueixen aquestes pistes, senders, camins mulers, són asfaltades o, si escau remodelades, totes les zones d'influència, signen la seva pena de mort.

Aquest, entre molts altres casos, és el cas del Tessaout i les seves valls. Quan aquesta artèria principal, entre Ouarzazate i Demnate és asfaltada.

De la mateixa manera que la pista que uneix Demnate amb Ait Boulli i per proximitat Agouti.

(1) Més informació a www.saharayatlas.com

115,82 km	8 h 18 min	14,07 km/h
-----------	------------	------------

9 • Dissabte, 6 de març de 2010

DEMNATE – MARRAKECH

Deixem l'hostalatge (amb preu fixat), i tot seguit anem a fer una visita llampec a l'arc natural. En 6 km de baixada ens presentem a Demnate. El dia es presenta bastant clar amb nuvolades a les muntanyes, de les quals ens anem allunyant. Prenem la carretera de Marrakech amb una marxa ràpida. Quan duen 35 km, a una mitjana de 23 km/hora, cau un ruixat que fa que ens aixopluguem una estona, que aprofitem per nodrir-nos. En una estona deixa de ploure. Continuem amb el ferm mullat. No obstant avancem ràpid. En el km 55 torna a ploure. Ens tornem a aixoplugar. Com veiem que a aquest pas no arribarem enlloc, prenem la determinació d'anar pedalejant com sigui fins a Marrakech, ja que l'altra opció (que no tenim a l'abast) és prendre un transport i donar per acabada l'etapa i l'excursió.

El resultat és que del km 60 fins al 80 anem sota la pluja, que amb intensitat variable, ens va remullant, a estones més i a estones menys. La velocitat la anem mantenint quasi sempre per sobre dels 20 km/hora ja que el terreny és totalment pla. Després d'anar 20 km sota la pluja amb el perill afegit d'un transit bastant intens i esbojarrat surt el sol. Al deixar de ploure i sortir el sol ens anem eixugant la roba. Però un altre element ens ajuda a eixugar-la: el vent. La presència del nostre enemic invisible ens fa alentir la marxa i ens consumeix la poca energia disponible. Aquesta disminució de velocitat genera una paradoxa. Quan manquen 40 km pel destí, si circules a 20 km/hora trigues dues hores en arribar, però si després de recórrer 10 km i mancar-ne 30 km si vas a 15 km/hora: ¡seguiràs trigant dues hores! ¡Sembla que no avances!

A 20 km de Marrakech fem una breu aturada per recuperar-nos. Arribem a la ciutat a les 16.00 amb cel ennuvolat amb bastant de sol enmig d'un trànsit esbojarrat.

A la tarda anem a trobar un transport per demà cap a l'aeroport. Un dels transportistes que s'arplega al nostre voltant em recorda que ens havia fet el transport fins a Beni Mellal dos anys enrere. Pactem amb un xicot que disposa del vehicle més adient, per demà al matí a les 7.30.

125,85 km	6 h 02 min	20,86 km/h
-----------	------------	------------

10 • Diumenge, 7 de març de 2010

MARRAKECH – BCN

Ens llevem a les sis. Ens apropem a la parada de vehicles per trobar el xicot amb qui varem concertar el viatge. No hi és. Manquen trenta minuts per l'hora convinguda. Un dels xofers que ens va fer el viatge a Beni Mellal s'ofereix a substituir-lo. No acceptem, creiem que hem d'esperar fins l'hora convinguda. Puntual ens ve a recollir i ens porta fins l'aeroport. El vol VY7333 de les 10.05, surt amb un quart d'hora de retard. A la terminal de Barcelona ens arriba tot l'equipatge que recollim de la cinta d'equipatges especials (14B) amb una rapidesa sorprenent.

El Mbo m'espera amb el seu company Isaac. Em portaran fins a Santa Fe del Penedès on amb els companys de viatges ciclistes del Penedès i de terra ferma tenim una calçotada i propostes de nous viatges a nous països.

Resum

Ha estat un plaer compartir el recorregut amb Julià Pratginestós Olivé (66) de Palou-Granollers, un debutant en aquesta disciplina viatgera i Manel Martí Vitoria (53) de Badalona, quasi un veterà. Hem creuat dues serralades importants de la geografia marroquina que ens han permès gaudir de paisatges espectaculars: el *Haut Atlas* (per dues vegades) i el Jebel Sarhro.

El trajecte ha consistit en set etapes. Les quatre primeres per territori conegut, ja que les havia recorregut encara que en sentit contrari. Les tres restants per terreny inexplorat per mi, amb un quilometratge excessiu, que aconsellaria dividir (cal disposar de més dies), ha estat una esplèndida troballa. Un dia de transició degut a la pluja que també ens va exigir més esforç per complir amb un itinerari que anàvem ajustant dia a dia.

ADRECES D'INTERÈS

El Bouchra, rue El Alfou Cerb Jammâ, 160. 05 24 44 56 92) Marrakech
Auberge Tombouctú. Ait Benhaddou tel. 212 024 88 28 49, tombouctoufililis@hotmail.com)
Auberge Ennakile. N'kob, a la sortida del poble en direcció a Tazzarine. (auberge.ennakhile@yahoo.fr)
La Kasbah de Dadès. Boumalne Dadès Tel. 024 83 00 41 postmaster@kasbahdedades.com
Essaih Abdessamad Dour Ghassate. Ouarzazate 0662 53 35 14
Skifilhoucune Dr Imin Ifri – Demnate - Azilal Eté 672 32 53 99 iminifri_lhoucine@hotmail.com

LECTURES RECOMANADES

EL SAHARA, Tierras, Pueblos y Culturas. Manuel Julivert

AMKUL.LEL, EL NEN FUL Amadou Hampâte Bâ

www.saharayatlas.com

MÉS INFORMACIÓ

Calculador de rutes. www.marocou.com

1. BCN – MARRAKECH	-
2. MARRAKECH – TICHKA - AIT	70
3. AIT BENHADDOU - AGDZ	110
4. AGDZ – N'KOB	70
5. N'KOB	20
6. N'KOB – BOUMALNE DADES	95
7. BOUMALNE DADES - GHASSATE	125
8. GHASSATE - DEMNATE	115
9. DEMNATE – MARRAKECH	125
10. MARRAKECH - BCN	-
	730